

Milan Kranjčević
Otočac

PRINOSI NA KONPOLJSKOM GOVORU

Kî privîre, a kî četverikâ?

Nikada se u Kompolju nije lako živjelo, a kamoli lagodno. *Pòk je svîta i vîka, seljâku nî ìspod samâra puvâlo*, govorio je stari Jòva, mora mu se priznati da je imao dugo životno iskustvo, toliko dugo da ni sam nije znao (ili možda jest) koliko godina ima, *ì vragu*, odgovorio je i nastavljao svoju priču. Doista je bio star i vremešan, namreškan u licu poput gomolja krumpira u kasno proljeće, život je u njegov vrat i po njegovu licu urezao davnih dana duboke brazde, sve je na njemu bilo staro, i odjeća je bila stara, sve osim očiju, oči su mu još uvijek bile živahne i vreckave, bile su poput *ževârke* u upalim očnim dupljama, zasjenjenima posivjelima čupavim obrvama; tim očima ništa nije moglo lako promaći.

Doista, seljaku je oduvijek bilo teško živjeti i preživjeti, zato je trebalo razumjeti onaj Jòvin dio rečenice koji je govorio da mu *nîgda nî ìspod samâra puvâlo*. Taj posve specifični frazem rijetko tko je mogao dobro razumjeti ako nije iz Kompolja, ako mu već prije nije objašnjeno o čemu se radi. Evo, mali Mile svoju je babu Jûlu pitao: – *Bâba, kâko tò? Jâ nîgda na křstu nîsan vidîl samâr, vãn sâmo na kônju il magârcu, a dêd Jòva divâni da i seljâci ìmadu samâr. Kakòv samâr, â? I kâko to pûše ìspod samâra, jâ nîsan mògal čût da ìča pûše* – dijete se vodilo pravovjernom logikom zdrava razuma i pravocrtne semantike toga frazema. Baba Jûla objašnjavala mu je i objašnjavala, kazivala mu je kako seljak, za razliku od gospodina, mora uvijek raditi, obavljati teške poslove, mučiti se na zemlji od rođenja pa do smrti, da je *tòmu tâko* i da će tako zanaovijek biti. Da je seljaku život težak, baš poput samara magaretu, koji ga vječito žulja, ali kojega ne može nikako skinuti, nadometnula bi mu baka. – *I tò ti je, drâgi, tò! Èsi razumîl, â?* – dijete je klimalo glavom i potvrđivalo, samo Bog zna koliko je i je li do kraja shvatilo taj frazem koji je tako zgusnuto definirao seljaka, njegov položaj i njegovu sudbinu.

Taj je seljački život u Kompolju, ma ne samo u Kompolju već u svim selima u Gackoj, i šire, bio tegoban sam po sebi jer je to bila karakteristika sela i seljaštva. Toj je tegobi pridonosila zaostalost i posvemašnje siromaštvo. Brojni su Kompoljčani u vrijeme Vojne krajine kao graničari ratovali po gotovo svima europskim ratistima, od Češke, *Präjske*, Italije, Francuske, njemačkih zemalja pa sve do daleke Holandije, naravno otjerani tamo ostaviti svoje bezvrijedne glave i zdravlje; vidjeli su svojim zlim usudom graničara »bijela svijeta«, vidjeli su različitih kultura, upoznali su različite načine života (uvijek bolje nego što su to njihovi bili), vidjeli su kako tamošnji seljaci žive (živjeli su u većem obilju nego oni), mogli su usporediti svoj s njihovim životom, i pritom uzimajući kao *mūštre* njihove alate, pamtili su kako oni obrađuju *cfnu zēmljicu*, kako pospremaju urod da im potraje do drugoga jer ondje, u Kompolju, narod je umirao *izmed dvā krūva*.

Eto ti opet frazema koji je trebalo razumjeti, eto opet babi *Jūli* posla objasniti kako netko može umrijeti *izmed dvā krūva* (u to doba Kompoljčani o Buridanovu magaretu naravno da ništa nisu znali). Mislio je mali Mile i mislio, pa ako ima žita – ima i kruha, ako ima kruha – nema gladi. Nešto se nije slagalo s pustom logikom. A ako imaš pritom dva kruha, pa to je onda pravo obilje svega, da jedeš, jedeš, da se najedeš i prejedeš, da *mōreš p̄stōn u grkljānu nap̄pat koliko si se naīl*.

Najesti se bila je čežnja, blagovati nije bilo česte prigode, pa kad bi se pružila zгода, valjalo ju je iskoristiti. A to je obično bivalo u kakvim *veselīcamī*, na čijem *pīru* na primjer. Zapamtilo je Kompolje tako nekoga Ivicu *Sālatu*, to mu je bio *špicnāmet*, koji je bio pozvan na *pīr*, morali su ga pozvati, bili su *vēliki rōd*. Kad je Ivica na stolu vidio u njegovu životu svih njemu nedostupnih jestvina, pa *dīž ī*, *dīž pī*, sve dok se nije prejeo i toliko oblokao da mu *štūmak* umalo nije puknuo. Red mu je bio *nā ganak* svadbarske kuće izrigati se, dva prsta u usta, naravno. Ali kako je on to bljuvao? Bilo je njemu muka *pūšcat po štēti ūno gūsto*, pečenku i kruh, a kako je bio nadaleko poznat po rijetkim zubima, junački ih je stisnuo, bljuvotina od vina i rakije šišala je van, dok bi za »*gūsto*« Ivica samo protegnuo vrat, trznuo glavom i protjerao natrag *da ne pōjde po štēti*. Eto, to su takva vremena bila, nekad bila, sad se spominjala.

I da, mali je Mile nekako shvatio što je to *izmed dvā krūva*. Bilo je to u finoj proznoj stilskoj figuri rečeno i odnosilo se na doba godine, na početak ljeta, kada bi se potrošilo prošlogodišnje žito, a nova žetva još nije bila na vidiku. Bilo je to vrijeme opasne i česte gladi, nikakva obilja, kako je naivno djetinje shvaćanje u prvi mah razumjelo.

Koliko god Kompoljsko polje bilo poprilično ravno, koliko god njime vijugala rječica Gacka, nije tu bilo neke velike plodnosti. A na prvi pogled baš bi se suprotno moglo pomisliti. *Jōva* bi kazao da je *nāša zēmlja peskuljāva, lēdena* i da zato slabo rađa. A baba *Jūla*, kad bi kanila malom Mili objasniti kvalitetu zemlje, kazala bi da *šenīca morā čūt kâ se kotâl grebē*. Opet je dijete bilo na sto muka kako to pšenica

može čuti i što s time ima grebanje kotla. A *Jūla* mu je zapravo kazivala da pšenica voli jaču zemlju, plodniju, a to su bile *ōgraje*, potkućnice, ne u polju, ne u *Memūrju*, na kojemu je rastao *gladiž*. Kako je plodna zemlja bila uz kuće, pšenica je *čūla kàse grebēdu kōtli* ne bi li se skuhala palenta za večeru. Pa sad ti razumi sve te starinske mudrosti, te frazeme, to se može razumjeti samo odrastanjem i životom u selu sa starijima.

Ta jadna zemljica u ravnici doista je bila prilično škrt, posred polja gotovo neplodna, pjeskovita, a uz obronke brda ilovačasta i teška. A baš ta ilovačasta i teška je bila najplodnija, naravno i najteža za obradu.

U to neko davno vrijeme na prste jedne ruke računale su se konpoljske krajiške zadruge koje su imale dobru *tēgleću mārvu*. *Pitālo se* tko je imao dobar par volova, obično su to bili neki *vōlčiči*, sitni rastom, a i kakvi će biti kad su bili bušaci, njihov hrbat odraslu je muškarcu jedva dosezao nešto iznad pojasa, ili su to bili *junčāki*, dva junčića koji su još vapili za majčinim vimenom. Bilo je i onih zadruga koje nisu imale nikakve tegleće marve, koju kravicu i ništa više. O konjima gotovo da i nije bilo govora, tu i tamo, pokoji, nije se konje nekako smatralo da trebaju tegliti, već da je to marva za paradu i ratove, a seljaku do parade, a ni do ratova, nije bilo. Nikada!

I tako, najteže je bilo u proljeće štogod izorati. Bila je to velika *škřb*, dakako. Već tijekom zime, još za debela snijega, kad se imalo nešto slobodna vremena, barem kada je riječ o muškima, *hausfāteri* su zalazili jedan drugomu u kuću, razgovarali o svemu i svačemu pa, naravno, i o oranju.

– *Někako su mi, mōj Mića, vōli slābi. Nīgda vāko slābašne vōle ũ va dōba nīšan imāl. Zīma jāka, kī znā kāće proliće svānut. Nē ću bīt mogūci š njīmi izōrat, ilovačina je tō* – mudro je započinjao razgovor jedan od njih, ništa ne predlažući spočetka.

– *A čā bi tekār ũnda jā imāl rēc, mōj Jūra. Jā san na junčīcima, ma kađi ćedu tēlci ōrat, ā?... Jā ne spīn od škřbi, nē znan čā ću i kākō ću* – nadovezuje se drugi, također ne predlažući ništa.

– *A jā nē znan čā bi ti křst rēkal, ljūdi se snalāzidu svākako sāmo da izorēdu.*

– *I jā bi se snalāzil da znān kākō, nē znan* – ipak je *Mića* došao *Jūri* u kuću pa ga ovaj pušta da prvi nešto predloži.

– *Jā san nākō mislīl... mā... mōrda bi jā i tī mōgli sūzničit, ā?*

– *Ājde Mića, būdi pāmetan! Tī īmaš vōle, jā jūnce, pa kađi jā mōgu sūzničit s tōbon? Nīsmo ēdnaki, bōrami nīsmo ... Ma nāćeš tī bōljega s kīn ćeš sūzničit, někoga kī īma vōle, nē junčīće...*

– *Nēka, nēka, mōīma vōlima mālo fāli u privōru, tāman ćedu tvōi jūnci bīt dōst. Dōbro mēni, a dōbro i tēbi... Ā, čā veliš?...*

Bio je to jako ozbiljan razgovor, valjalo ga je okruniti dogovorom jer ako nema dogovora, kako izorati, kako posijati, kako posaditi; ako nije posijano, neće biti ni

požeto; ako nije posađeno, neće biti ni ubrano, a s čim onda čekati pustu jesen i još pustiju zimu? S *prâzni anbâri* i s *prâznon kônobon*?

Borba za urod bila je glavni smisao života i rada seljaka, trebalo je *prekřmit famîliju i mârvu*, trebalo je umicati stalno prijeteloj gladi.

A ta glad, ona je prijetila poput prave pošasti, ona je prijetila svake godine, njoj se posvećivalo više riječi i izazivala je više briga nego sama smrt, *jërbo kî nî bîl glâdan, tâj nê zna čâ je glâd*, govorili su stariji. Premda je to bilo davno, ne zna ni Jõva kazati kada je to bilo, ne pamti, nije to bilo za njegova života, ali je u sjećanju ostalo kako je Carevina spašavala krajišnike Otočke pukovnije bobom, dijelio ga »erar«. Narod nije znao što je to bob, kakva je to neka mahunarka, hranjiva jest, *ne dâ umrît*, nikada ga ni prije ni kasnije nije sadio, ali ga nisu voljeli, bob im je bio toliko odvratn da su tu godinu, ne znajući točno koju, prozvali *bõbova gõdina*.

Nije to bilo u vrijeme »bobove godine«, već neke druge, također gladne, ostala je u sjećanju Kompoljčana jedna istinita priča, mnogo sličnih je bilo, a ona ide ovako.

Bilo je to negdje polovicom 19. vijeka, *čřv* je toga ljeta selu nanio toliku štetu da uroda gotovo nije ni bilo, sve *čřvoïdina*, od trave, žita, krumpira – svega, pa kako nevolja ne dolazi sama, udarila je jaka i hladna zima, narod je već do Božića ostao *sûvoga břka*, hrane nije bilo, *pitâlo se* tko ima što za samljati. U jednoj obiteljskoj zadruzi je ukućanima *pâla slâma ù noge* od slabe prehrane (– *Bâba, kâko to mõre pâst slâma ù noge, êli?* – pitao je mali Mile svoju baku *Jûlu*), prva je u krevet pala stara Ivanjica. Leži tako Ivanjica gladna, vidi njen sinovac *Pîpina* kako *nâ oči gljêde* od gladi kopni, bilo mu je žao pa je pita: – *Têta, bîl tî zêricu kûvane slanîne i zêlja, â?*

– *Bî, Pîpina, bî* – odgovara ona prebivajući u mislima odakle sad odjednom slanina i kiselo zelje.

– *Zažêlji, zažêlji, pâjti bît lâkše ... Têta, bîl tî nâko lândicu pršuta na plêvu pëčenoga i çûšku pogâče?* – nastavlja on.

– *Ma kâko nê bi, bî, bî* – natezala je ona od gladi ušiljenim staračkim nosom ne bi li otkrila miris pršuta kojega, naravno, nije bilo ni u dobrim godinama.

– *A nû, nû, zažêlji, zažêlji, bîće ti lâkše. ... Da ti spečêmo kâj batâčić od pîleşca, â têta, il od tukâna, bîl tõ?*

– *Ma kâko nê bi, Pîpina, čâ i pîtaš* – staroj Ivanjici se već pred očima vrtjela sva sila predivnih jela, pa joj je od silna gutanja sline otežao i osušio se jezik da je već teško i govorila.

– *Nî pîleta, nî. Ni tukâna nî! Âl sâmo tî zažêlji pa će ti mân bît lâkše.*

I tako je on teti dalje nuđao sve sama »birana jela«, barem kada je riječ o ukusi-ma i poželjnostima toga davnog vremena, da bi na kraju pred staricu iz topla pepela *popëčkon* iskopao dva-tri pečena krumpirića, nešto većih od *špêkule*, dodavši: – *Jê dâ ji je mâlò čřv ôglojal, al lîpo dânedu, mâ čemo ji vêselo pûist.*

Oranje je bio najodgovorniji posao koji je bilo i najteže organizirati. Sve druge seljačke poslove, većinu, mogao je svatko obaviti u krajnjoj liniji sam s obitelji pa koliko to trajalo da trajalo. Ali oranje, e tu je trebalo naći onoga s kim će se *sūzničit*. *Sūzničenje* se dogovaralo na vrijeme, da te drugi ne pretekne, dogovor se uglavljivao ljudskom riječju, poštenjem, odanošću, dobrim susjedskima ili rodbinskim odnosima, reklo bi se jednostavnije – ljudskošću.

Teško da bi se moglo u proljeće orati na dva zimom ispaćena *vōlčića*. Ništa nije bilo bolje ni s *junčācima*, dapače. Valjalo se nekako snaći, valjalo je pojačati svoju *tēgleću mārivicu* tuđom. To nije bio *privôr*, ne, nije, *privřiralo se* marvom nekome jednokratno, kad bi zapelo, kad marva nije mogla što izvući, poput voza drva, ili voza sijena, na primjer. Ali kada bi se pomagalo u oranju, to je bilo *sūzničenje*.

Sve bi bilo lijepo isplanirano, *jā vōle – tī jūnce, jā vōle – tī vōle, jā vōle – tī kōnje*, valjalo je odjednom upregnuti pod ralo nekoliko pari i zaorati. *Dānaske orēmo mēni, jūtra tēbi*, bio je najčešći dogovor, sve dok oranje u obje obitelji ne bi bilo dovršeno. Ralo je uvijek bilo domaćinovo, i njegovo *ōjce*, a onaj tko dolazi *sūzničit* donio bi još svoje *ōjce* da bi se četiri vola moglo pod ralo upregnuti. Domaćin bi pluzio, a onaj s kim *sūzniči* držao za *tīljeg* i vodio marvu, *čtetverīkalo se*. Tako bi se nekako izoralo ono što su *sūznici* kanili izorati.

Bilo je, naravno i drukčijih prigoda, nekada nije bilo dovoljno dva para volova, bili su nejak, pa se uparivalo po tri para. Bila je to već prava *trājba*, a *trājba* je stado marve koju bi trgovci gonili cestom iz otočkog sajma u Senj. Nimalo nije bilo lako upravljati sa šest životinja, a i veliki broj papaka (ili kopita) nanosio je susjednima štetu. Mahom se šutjelo *mākon nī bilo prāvo* jer što ako se prigovori oračima, pa oni danas-sutra uzvrate istom mjerom. Trebalo se suzdržati, gajila se tolerancija međusobnih odnosa u obrađivanju polja.

Jednom su tako *Podkrājen* u Kompolju neki orali s pet volova i konjem. Bio je to krajnje čudan »spreg«. I kako bi se nakon odorane brazde marva mogla okrenuti, trebalo je mjesta, čepala je i gazila njivu neke *Marjje Pālovičke*. Vidjevši kakvu joj štetu rade, ona je sa svoga *gānka* zagalamila koliko je grlo nosilo:

– Ōoooo, *Lājeri, mičte tū pāsju prošēšiju iz mojē zemljē!*

Razumjeli su što im poručuje, nisu bili nikakvi Lajeri, nije to kompoljsko prezime, Lajer je bio zakupnik veleposjeda nekoga grofa u *Šlāvoniji*, pa kako su se tamo Kompoljčani kadikad znali zaletjeti što zaraditi i donijeti koju vreću kukuruza za palentu, donijeli su nevjerojatne priče o veličini posjeda i *šlāvonskon* bogatstvu. Za one Kompoljčane koji nigdje van svojega sela i najbliže okolice nisu koraknuli bile su to fantastične stvari *kē ne pōstoidu; kī nēma; ma sāmō izmīšljadu, lažōvi ēdni*. Čula je te priče i za toga Layera i *Marjja Pālovička* pa je *sūznike* podbola, podrugujući se njihovoj sirotinji jer, eto, trebalo im je pet volića i nekakvo konjče da uzmognu izorati, a ne *kaj sāv svīt čtetverīkat*, a njihovu je marvu nazvala *pāsjon*

prošēšijon, što je bio sinonim za pasju kucaljku, vrijeme pasjeg parenja. Domišljato, dvostruko uvredljivo.

Bilo je to vrijeme kada je bio ispaćen ne samo narod već i njegova marva, velike snage nije bilo, velikog truda i muke jest, sve da bi se nekako preživjelo jer proljeće je bilo krajnje nezahvalno godišnje doba, nastavljalo se na zimu. Pa ako se zima protegnula, ako je proljeće bilo hladno i kišovito, ako trava nije nicala *da ni zūbotkon ne mōreš trāvku otkīnut*, marva je bila na rubu crkavanja. Znao je Jōva stotinu puta znao kazati kada bi u kasno proljeće pao snijeg, pa marva nije mogla *u strānu* na pašu, *dā su se i slāmlice istresāle*. Opet je malomu Mili bilo teško povezati što slamarica ima s gladi, u kakvoj su vezi. A baba Jūla svojim je autoritetom spoznaje seljačkoga života objašnjavala da je u slamarici bila slama, odatle joj i naziv, pa ako nije bio više sijena ili slame *u pojāti*, da se ta slama iz slamarica doslovno istresala i davala marvi da štogod pojede i tako preživi koji dan dok se ne bi *uvrimēnilo* i dok ne bi mogla na pašu.

Eto, tako se to nekada davno u Kompolju *sūzničilo*, tako se *četverīkalo*, *šesterīkalo*, svakakvih je kombinacija bilo, no prošla su ta vremena još za Jōvinih kasnih jesenjih dana njegova života. Nije se on toga prisjećao ni s kakvom nostalgijom, nisu ga za oranje i *sūzničenje* vezali nikakvi lijepi trenutci, *mūka je tō bila, prāva mūka*, pričao je to on mlađima uz vatru na ognjištu da čuju, da znaju, da zapamte *kakōv je nēgda život bīl*. A sada, *fāla Bōgu*, nije, rekao bi Jōva i pogledao uvis svojima živahnim očicama zahvaljivao Svevišnjemu *čā se nārod više ne morā toliko mūčit i pātīt*.

I tako dok je jednom Jōva pričao i pričao, u svojoj je priči zaronio u doba svoje mladosti, svojega najmuževnijeg doba, *kad je bāka mōgal sa zemljōn sastāvit*, koliko je bio snažan, i u jednom trenutku je uznemiren valjda nezahvalnošću mladog svijeta na, po njemu, lagodnu životu rekao:

– *Ė! Mī smo nēgda līpo ljūdikali, mī smo divanīli čā ćemo i kākō ćemo. Mī smo se dogovarāli kī će s kīn sūzničit, kī će kōmu čā pōmoć, kākō ćemo izōrat, kākō ćemo krōv na čijoj kūci promīnit, kī će nōva kōla dāt napravīt i okōvat, a vīdi tī mlādogā svīta dānaske, ā! Mlādi svīt sāmō gljēda kadī će kī na kōga zajāšit, mī tō u mōje vrīme nīsmo dēlali...*

– *A dēde Jōva, a kākō ste vī ūnda toliku đicu imāli?* – priupitala je jedna očita mlađa *snāja*.

– *Znāš tī čā... znāš tī čā...* – stari Jōva je posve bio smeten tom neprimjerenom drskošću, i to jedne žene, mlade žene, snahe, *dōpeljane*, da nije pred svima znao od sramote što odgovoriti, već je samo procijedio: – *Ōdi tī līpo ōd mene u iljadu vragōv, Ādamovo lēbro!* – digao se i otišao van.

Svāko vrīme nōsi svōje brīme – valja dovršiti ovu pripovijest još jednom mudrošću babe Jūle.

Popis manje poznatih riječi i izraza

bāk m – bik
bōrami čest. – bogami
bŕk m – brk; *bez sūvoga bŕka* pren. – ostati bez hrane, biti gladan
četverikat, četverikān nesvrš. – upregnuti dva, tri, četiri vola ili junca
črvođina ž – ostatci vegetacije koji ostanu nakon najezde ličinka hrušta
ćūška ž – poveći komad
danāske pril. – danas
dānut, dānen svrš. – ružno mirisati, smrdjeti
divānit, divānin nesvrš. – razgovarati s kim
gānak, gānka m – drveni trijem na kući ili staji
gladiž m – blaga, aromatična biljka grmoli-kog rasta tzv. zečji trn vučji trn, gladiš
gljēde pril. – ne skrivajući
iča zamj. – isto
ilovačina ž – ilovača
izmed prijed. – između; *izmed dvā krūva* pren. – teško živjeti, vrijeme oskudice u kasno proljeće i početak ljeta
Jōva hip. – ime Ivan od milja
junčāk uveć. od *junāc* – mlađi junac
jūtra pril. – sutra
Jūra hip. – ime Juraj od milja
kŕst m – čovjek
lāndica ž umanj. od *lānda* – mala kriška (šunke, kruha, sira i sl.)
ljudiakat, ljudikān nesvrš. – ugodno s nekim razgovarati
mākon vezn. (u dopusnim rečenicama) – ma-kar
mān pril. – odmah
mārvica ž umanj. od *mārva* – volovi ili konji za vuču, tegleće životinje, stoka
Mīća hip. – ime Mihovil, Mile ili Milan od milja
mūštra ž – uzorak, predložak
pūvat, pūšen nesvrš; *nī špod samāra puvālo* pren. – bilo je teško, uvijek se teško ra-dilo
ōgraja ž – zemlja u blizini kuće

ōjce s – drvena naprava kojom se povezuje plug s jarmom
pāst, pānen svrš. – pasti, izgubiti ravnotežu; *pāla slāma ū noge* pren. – biti onemoćao
prošēšija ž – procesija; *pāsja prošēšija* pren. – skupina pasa u vrijeme parenja
pŕst m – prst; *mōreš pŕston napŕpat* pren. – nasiti se do guta
peskuljāv, peskuljāva, peskuljāvo neod. pridj. – pjeskovit
Pipina hip. – ime Stjepan od milja
plēvo s – grijača ploča na štednjaku
popēčak m – žarač
prekŕmit, prekŕmin svrš. – prehraniti stoku zimi
privŕrat, privŕren nesvrš. – pomagati komu svojom marvom, tegliti, prevoziti, iz-vlačiti i sl.
privôr, privôra m – zaprega koja se dodaje kao pomoć već upregnutoj zaprezi
sastāvit svrš. – povezati u jedno; *sa zemljōn sastāvit* pren. – nekoga pretući
slāmlica ž – slamarica
sūzničit, sūzničin nesvrš. – sparivati marvu radi zajedničkoga obavljanja poljskih poslova
škŕb ž – skrb, briga
špēkula ž – okrugli češer tise koji služi djeci za igranje, kliker
špicnāmet m – nadimak
štūmak m – želudac
tekār pril. – tek
tīljeg m – savijen prut u obliku slova u kojim se vol upreže pod jaram
trājba ž – stado goveda koje se goni od saj-ma do klaonice
tukān, tukāna/tukāna m – puran
vān vezn. – osim, nego
vīk m – vijek; *pōk je svīta i vīka* pren. – oduvijek
zūbotka ž – niska trava koju stoka jedva može popasti
ževārka ž – žeravica

PISANJE MILANA KRANJČEVIĆA I NJEGOVO *KONPOLJSKI* GOVOR

Milan Kranjčević rođen je 1959. godine u Otočcu. Njegovo je mjesto boravka Kompolje, naselje smješteno na jugozapadnom rubu pokrajine Gacke. Uz pojedine članke iz povijesti Gacke, etnologije i etnografije, piše prozu i drame na konpoljskom govoru. Iz njegova bogatog korpusa izdvojit će se ponešto: *Ričnik gacke čakāvščine*, *Kõnpoljski divân* (2003), *Tako se nekada živjelo i radilo u Gackoj* (2020), *Kompoljski govor 20. stoljeća* (2022), *Posuđenice u gackim čakavskim govorima* (2023). Sve mu knjige izlaze u izdanju Katedre čakavskog sabora pokrajine Gacke. Gacki čakavski govori pripadaju čakavskomu narječju i to njegovu ikavsko-ekavskom dijalektu.

U svom prinosu *Kĩ privĩre, a kĩ četverikā?* autor piše hrvatskim standardnim jezikom te svojim toplim *konpoljskim idiomom* na ikavsko-ekavskoj čakavštini šćakavskog tipa (s troakcenatskim naglasnim sustavom).

Autor se godinama zalagao za očuvanjem čakavštine svojega kraja pa je godine 2018. gacka čakavština s područja Otočca proglašena nematerijalnim kulturnim dobrom Republike Hrvatske.

Marijana Tomelić Ćurlin

Podatci o autoru

Milan Kranjčević iz Otočca, književnik je i predsjednik Katedre Čakavskog sabora pokrajine Gacke, Otočac, član Društva hrvatskih književnika i potpredsjednik Ogranka MH u Otočcu.

E-adresa: kranjcevicmilan4@gmail.com